

„Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi!“

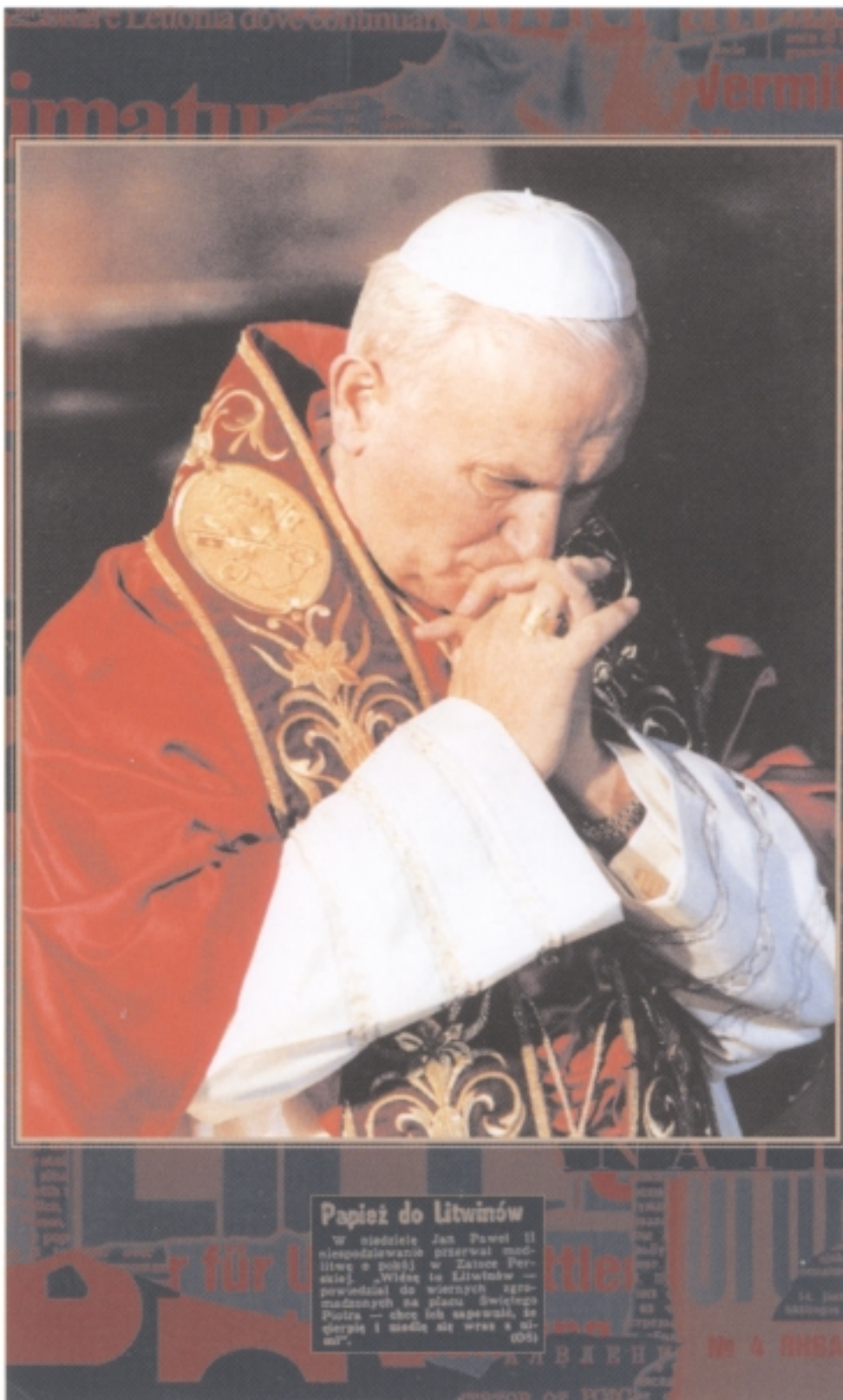
balandis

2006

VARPAS

LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJŲ SĄJUNGOS LEIDINYS

Nr.4(138)

Papież do Litwinów

W niedzielę Jan Paweł II niepodzielnie przetrwał modlitwę o pokój w Zatoce Perskiej. „Widzę tu Litwinów – powiedział do wernych zgromadzonych na placu Świętego Piotra – choć ich nie widzę, to wierzę i modlę się wraz z nimi“.

Popiežius Jonas Paulius II

J. E. Kauno arkivyskupui kardinolui Vincentui Sladkevičiui

Tuo metu, kai mane pasiekė žinios apie naujus sunkumus, norėčiau dar kartą pareikšti Jūsų Eminencijai savo solidarumą su brangiąja lietuvių tauta. Reiškiu karštą troškimą, kad praeities patirtis taptų išeities tašku iš dabartinės įtemptos padėties kantraus ieškojimo laikotarpiu.

Patikėdamas gailėstingajai Motinai šį karštą troškimą, kuris plaukia iš mano sukrėtos širdies gelmių, prašau kilniai lietuvių tautai ir jos drąsininkams Dievo palaiminimo.

Vatikanas,
1991 01 13

Balandžio 2-oji - pirmosios Popiežiaus Jono Pauliaus II mirties metinės

LLKS ir VARPO redakcija sveikina skaitytojus šventų Velykų proga ir linki prisikėlimo Džiaugsmo

Vladas Miniūs ECCE HOMO

*Kas esi tu, paniekinęs mirtį?
Jei karaliūm save vadini,
kur ji tavo skelbta karalystė?
Rankas Pilotas nusiplovė
Ir miniai kankinį pastūmė:*

*Ecce homo! Imkit sau jį
nuplaktą ir karūnuotą
krvinu erškėčių vainiku.
Duokit nešti sunkų kryžių
ant kurio mirti pasmerktas.*

*Mano Tėve, šitą auką atpirkimo
tikrai vienas Tu matai.
Tai mano mylimas sūnus -
sugriaudėjo dangaus skliautai.*

Vladas Miniūs PASKUTINĖ VAKARIENĖ

*Jis laužė duoną - savo kūną
ir dalino: kas valgys jos
per amžius sotus bus.
Jinai išlaisvins iš vergijos
ir sielas dangun pakylės.*

*Kodėl mane bučiuoji, Judai,
juk širdyje išduot rengies?*

*Jis pilstė vyną - savo kraują
ir kalbėjo: kai gersit jį
iš kankinių taurės,
jūs širdys meile išsižiebs
ir neužges jau niekada.*

*Dabar skubėk, Iskarijote,
išmušė tavo valanda.*

Vladas Miniūs JIS PRISIKĖLĖ

*Ko ieškote tamsiam rūsy,
paženklintam mirties šešėliu?
Užriskit akmenį atgal -
Jo čia nėra, Jis prisikėlė.*

*Štai pėdų kruvinai lašai,
pražydę rožėmis ant smėlio,
kur žengė Jis iš nebūties -
Jo čia nėra, Jis prisikėlė*

*Pripildykite širdžių taures
Džiaugsmingo vyno Galilėjos.
Jis įveikė mirties vartus.
Jo čia nėra. Jis prisikėlė.*

*Ir pūskit trimitus garsiau
visiems, kas Kristų įtikėjo,
Naujienu skelbkite greičiau -
Jis su mumis. Jis prisikėlė.*

Užmirštieji Lietuvos įvaizdžio kūrėjai

Per Lietuvos radiją vasario 16-ąją "Ryto garsuose" girdėjome laidą apie Lietuvos įvaizdžio pasaulyje kūrimą. Joje sakytą, kad iki 1987 metų niekas pasaulyje nežinojo jos vardo. Galiu patikslinti informaciją. 1980 ir 1981 metais lankantis Romoje sutikti pasauliečiai iš tikrųjų nustebdavo išgirde, kad kažkur egzistuoja tokia šalis, bet vyskupai ir kunigai iš viso pasaulio žinojo sovietinės ateistų valdžios varžomą, tačiau neužgniaužtą Lietuvos Bažnyčią.

Iš kur žinojo? Iš slaptai leidžiamos "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos", kuri Amerikos lietuvių religinės šalpos rūpesčiu (vadovavo kunigas Kazimieras Pugevičius, talkino Gintė Damušytė bei kiti) buvo verčiama į anglų, ispanų ir kitas kalbas ir siuntinėjama įvairių kraštų vyskupams bei informacijos centrams. Sovietų diplomatai ir TASS-o atstovai (tarp jų buvo ir lietuvių) stengėsi trukdyti platinimą, neigti joje skelbiamus faktus.

Lietuva turėjo aukščiausio rango geros valios ambasadorių - Popiežių Joną Paulių II. Jis ne tik lietuviškai kasmet pasveikindavo tikinčiuosius per didžiąsias metines šventes, bet 1984 metais surengė šventojo Kazimiero mirties 500 metų sukakties minėjimą su šv. Mišiomis daugialkalbiame Vatikano radijuje. Per pamokslą pareiškė norėjus nuvykti į Lietuvą to jubiliejaus paminėti, bet negalėjęs (buvo suprantama, kodėl).

"Ryto garsai" nepaminėjo, kaip Lietuva labiausiai išgarsėjo 1987-aisiais. Ir vėl padėjo Jonas Paulius II, buvo didysis "kaltininkas". Tų metų birželio 28 dieną jis Vatikane

Kun. Vaclovas ALIULIS, MIC

vadovavo jungtinėms dviguboms iškilms: Lietuvos Krikšto 600 metų jubiliejui ir arkivyskupo Jurgio Matulaičio paskelbimui palaimintuoju. Į tas iškilmes jis sukvietė visų Europos kraštų vyskupų konferencijų pirmininkus, šie grįžę namo skleidė žinias apie Lietuvą katalikų spaudoje ir kitose informacijos priemonėse. Kaip dar geriau buvo galima pailustruoti ir pabrėžti Lietuvos priklausymą krikščioniškajai Europai, kai pasaulinėje erdvėje ji figūravo kaip viena iš sovietinių respublikų?

Krikšto jubiliejaus proga Šventasis Tėvas keliomis kalbomis paskelbė apaštalinį laišką Lietuvos vyskupams (Vatikano spaustuvės 20 puslapių Popiežiaus viešųjų laiškų leidinys). Jame nusakė Lietuvos christianizacijos istoriją nuo Mindaugo bei Jogailos su Vytautu, krikščionybės vaidmenį švietime ir bendrojoje kultūros raidoje, pristatė žymiasias asmenybes: šventąjį Kazimierą, vyskupus Merkelį Giedraitį, Motiejų Valančių, Jurgį Matulaitį. Aptarė savitus lietuvių katalikų religinius papročius bei maldingumo pobūdį, padarėsi jaunimą. Tie vakariečių veikėjai ir tie sluoksniai, kurie domėjosi ne tik tuo, ką sako Gorbačiovas, bet ir apie ką kalba Popiežius, sužinojo apie mus, neužmirštiną europinės kultūros tautą ir kraštą. Beje, visa ši bažnytinių jėgų "propaganda" Lietuvai nieko nekainavo.

Dabar turime valstybės finansuojamų institutų ir kitokių įvaizdžiu besirūpinančių centrų - Dieve, jiems padėk. Deja, kai kurie jų sprendimai keisti. Frankfurto knygų mugėje buvo plačiai pristatomas toks romanas "Žali", purvinai vaizduojantis ginkluotąjį lietuvių pasipriešinimą okupantams. Geteborgo mugėje ne mes, o švedas Jonas Ohmanas pateikė Juozo Lukšos-Daumanto knygos "Partizanai" vertimą, iš kurios Švedijos visuomenė pirmą kartą sužinojo apie mūsų didvyrišką rezistenciją. Kaip čia yra: vien už "ačiū" švedai kuria garbingos lietuvių tautos įvaizdį, o už valstybės pinigų savieji - antiįvaizdį!

Kun. Vaclovas ALIULIS, MIC
bernardinai.lt

Iš Tikėjimo, Meilės ir Vilties gimęs stebuklas

Algimantas Zolubas

Kovo 11-ąją sutikome ir minėjome kaip prieš šešiolika metų įvykusį stebuklą, pasmerktųjų prisikėlimą, antrosios Lietuvos Respublikos pradžią. To stebuklo sulaukėme, nes jį būsiame tikėjome, Tėvynę mylėjome, jos šviesesne ateitimi vylėmės, už Tėvynę maldas ir aukas kovose sudėjome.

Žmogus nėra vien biosocialinė būtybė, bet ir Dievo paveikslas; jis gyvas ne vien duona, jam duota vieta po saule, suteiktos teisės laisvai reikšti savo valią, turėti Tėvynę, kurti savo tautos valstybę. Teisė, laisvė, valia, Tėvynė, valstybė - tarsi abstraktūs, nematomi dalykai, tačiau užtenka bent vieno iš jų netekti - tai iškart skaudžiai pajusime.

Lietuvos netekčių patirtis didelė ir skausminga, nes istorinis likimas jai lėmė būti "ant vieškelio, ant didžio" tarp Rytų ir Vakarų, tarp skirtingų kultūrų ir skirtingo civilizacijos laipsnio kaimynų, nenuoramų užkariautojų. Gal todėl lietuvių veide dažniau rūpestį, o ne šypsena matome, todėl pakelės Rūpintojėlis liūdnas, dainos ir giesmės graužios, todėl ir poetas ją pavadino "ašara Dievo aky".

Suaugęs su dosnia ir ramia gamta, iš jos semdamas galias, ją garbindamas lietuvis išsiugdė sėslumo savybę, kurią amžiai jam įtvirtino kaip šeštąjį - Tėvynės meilės - jausmą. Šis jausmas nebūdingas iš klajoklių kilusioms tautoms. Jei lietuvis savo šalį savo noru ar prievarta apleidžia, suseraga nostalgija - Tėvynės ilgesio liga. Gal todėl iš tolimiausių kraštų parsigabename tautiečių kaulus, kad jie nors po mirties ramybę rastų Tėvynėje.

Kaip vaikai šeimoje jaučiasi geriausiai, saugiausiai, taip žmonės savo tautoje; juos sieja bendras istorinis likimas, kalba, tikėjimas, papročiai, bendra teritorija - vieta žemėje. Kaip šeima, taip ir tauta turi savo būstą. Tas būstas - valstybė. Kiekviena tauta siekia sukurti savo valstybę, nes tik savoje nepriklausomoje valstybėje tautos būseną geriausia, ji nevaržoma plėtoja savo etnokultūrą, socialinę gerovę, vykdo tautos būsto - valstybės - statybą ir tvirtinimą. Valstybę kurti, vienyti, ginti nelengva. Istoriniai šaltiniai byloja, kad Lietuvos valstybės kūrimasis buvo sudėtingas. Atskirų kunigaikštysčių vienijimosi idėja radosi iš pokario apginti ir apsaugoti tautą, sukurti jai saugų būstą - valstybę. Jai prireikė milžiniškų pastangų, teko naudoti prievartą, šalinti nepaklusnčiuosius, pralieti savo kraują, nes žmogui idealai sunkiau suvokiami, buities reikalai užgožia būtines dalykus.

Iš pietų ir rytų į lietuvių žemes brovėsi slavai, Aukso orda, o iš vakarų germanų gentys. Patyrę skausmingų nuostolių ir netekčių, lietuviai suvokė, kad būtina gerai apmokyta, organizuota, nuolat budinti kariuomenė. Taip greta žemdirbystės radosi karyba, kuri tapo neatsiejama lietuvių gyvenimo dalimi. Dar nesuvienyta į valstybę, lietuvių tauta sugėbėjo ne tik pati apsiginti, bet išgelbėjo nuo Aukso ordos kaimynę Lenkiją ir visą Europą.

Į pabaigą eina aštuntasis šimtmetis nuo Mindaugo krikšto ir karūnavimo Lietuvos karaliumi, nuo suvienytos Lietuvos įkūrimo. Per tuos šimtmečius, nors suvienyta, Lietuva ramybės neturėjo: buvo žūtbutinių mūšių, karų, pergalių ir pralaimėjimų, skaudžių netekčių, Lietuvą žeminančių sutarčių, okupacijų, tačiau tautoje niekad nebuvo užgesinta Tikėjimo, Meilės ir Vilties ugnis, kuri nušvietė tautai kelią į Laisvę ir Nepriklausomybę.

Didžiųjų kunigaikščių Lietuvos valstybė nebuvo tautinė, ji buvo kuriama "iš viršaus", ji neturėjo aiškiai išreikšto tautiškumo (mišrios vedybos paveldint

ne etnines žemes), rėmėsi dinastijomis ir aukštesniais luomais. XX amžiaus pradžioje valstybės atkūrimas rėmėsi knygnešiais švietėjais, artojais savanoriais ir savo valstybės ištroškusia, tautiškai vieninga valstietija. Pirmasis organizuotas ir rimtas bandymas išsivaduoti iš 110 metų trukusios rusų okupacijos buvo 1905 metų Didysis Vilniaus Seimas, pareikalavęs autonomijos su Seimu Vilniuje ir po jo kilęs sukilimas, kuris, deja, buvo numalšintas. Reikėjo dar dešimtmečio aktyvios politinės veiklos - tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Tik pasibaigus Pirmajam pasauliniam karui, 1918 metų vasario 16 dieną, Lietuvos taryba su Jonu Basanavičiumi priešakyje paskelbė atkurianti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Šiuo Nutarimu Lietuvos valstybė, vadovaudamasi tautų apsisprendimo teise, buvo atkurta ant tautos, gyvenančios savo etninės žemės, pamatų. Nutarimą įkūnijo ir jį apgynė tautos šviesuoliai, "žagres palikę dirvoj" kariai savanoriai.

Tik porą dešimtmečių trukusią naujo tautos būsto statybą nutraukė okupacijos, per kurias tas būstas buvo griau-namas, naikinama pati tauta. Penkis dešimtmečius trukęs raudonasis tvanas negrižtamai nuskandino didelę dalį tautos, sugriovė jos būstą. Mykolaitis-Putinas "Rūstybės psalmėje" kreipėsi į Visagalį:

*O, Dieve teisingos rūstybės,
Valdove vergų ir tironų!
Perkūnais kerštingos teisybės
Išpirki kančias milijonų.*

Į Visagalį kreipėsi psalmėmis Kazys Inčiūra, Antanas Miškinis, Adelės Dirsytės maldaknygje Sibiro kankinės lietuvaitės, visa, nepraradusi Tikėjimo, Meilės ir Vilties, tauta. Visagalis išgirdo: per Jo malonę, per tikrą stebuklą 1990 metais tauta vėl kėlėsi. Kovo 11-ąją, vykdant tautos valią, buvo atkurtas Lietuvos valstybingumas, teisiškai įtvirtinta demokratinė Lietuvos valstybė - tautos būstas.

Stebuklu ženklinta Kovo 11-oji - Antrosios Lietuvos Respublikos kūrybos pradžia. Valstybės kūryba - tautos būsto amžių statyba - tęsiasi.

Kovo 11-osios parodos atidarymas

Čečenija: išpėjimas ir

Kun. Robertas Grigas

Nesunku pastebėti, kad Čečenijos draugai pasaulyje ir Lietuvoje, siekdami sustabdyti jau 10 metų trunkantį kolonijinį Rusijos karą ir čečėnų tautos genocidą, daugiausia remiasi bendražmogiškomis, etinėmis, netgi religinėmis vertybėmis ir argumentais. Algirdas Endriukaitis, Tarptautinės parlamentarų grupės pirmininkas, savo nuolatinėse apeliacijose, pareiškimuose, memorandumuose, adresuotose visoms įmanomoms autoritetingoms pasaulio institucijoms ir pareigūnams, nepavargdamas argumentuoja tokiomis sąvokomis kaip teisė, teisingumas, garbė, sąžinė, istorijos teismas. Tą patį daro ir Čečenijos diplomatijos bei politikos atstovai vis naujomis akcijomis, demonstracijomis, konflikto sureguliuavimo projektais.

Tačiau šiandien, mėgindami pasverti pasiektus rezultatus ir apsispręsti dėl ateities žingsnių, drįskime pažiūrėti rūsčiai tikrovei į akis. Mintyse apžvelkime didingus pastatus Briuselyje, Strasbūre, Ženevoje, Niujorke - ir daugybę sklandžių, protingai, oriai kalbančių, gerai uždirbančių juose... Daugelis yra ten buvę, matę ir girdę. Kiek, kam rūpi, kiek tai daro įtaką priimamiems sprendimams tos pagrindinės sąvokos, kurių yra laikomasi kaip žiburio tamsoje - teisė, teisingumas, garbė, sąžinė, istorijos teismas? Argi akivaizdžiai neįsitikinama, kaip jas praktiniame veikime pakeičia geopolitinių šachmatų žaidimai, strateginė interesų partnerystė, vadinamojo politinio korektiškumo nutylėjimai, pagaliau Rusijos dujos ir nafta, galbūt dar nenusipėjamo "strateginio partnerio" nenusipėjamų reakcijų baimė? Ką gi šių realiai taikomų kriterijų akistatoje reiškia, kiek sveria Samaškų skerdynės, Novyje Aldų skerdynės, Černokozovo ir kiti filtracijos (ar koncentracijos?) lageriai?

Kiek šiame kontekste reikšmingi dviejų legitimiai išrinktų Čečenijos prezidentų nužudymai, apie 40 tūkst. čečėnų vaikų mirtys, Budionovskas, Dubrovka, pagaliau, "vaduotojų" sudeginti Beslano vaikai, kaip šio košmaro pasekmės? Ir ar nenukrato šaltis, ypač religingų žmonių, tikinčių egzistuojant Aukščiausiąją Teisingumą, kai supranta, jog būtų užtekę atsakingų pareigūnų bei įstaigų ryžtingesnės laikysenos, ir visi tie žmonės tebebūtų gyvi, ir genocidą vykdančys daliniai būtų sustoję, nepasiekę tų kaimų? "...Vienui vienas žodis būtų tave apgynęs,/ Bet vargu tu vieno jo pasigedai..." - su sielvartu rašė lietuvių poetas Jonas Aistis apie pokarinėje Europoje Vakarų demokratijų išduotą sovietų okupacijai ir terorui Lietuvą.

Yra viena apgaulinga saviguodos iliuzija, kuria žmonija save ramina po kiekvieno moralinio sukrėtimo - tokio, koks buvo Antrasis pasaulinis karas, holokaustas, Gulagas ar pan. Tą apsigaudinėjimą galima įvardyti populiariu šūkiu: Niekada daugiau! Galbūt tai susiję su nepagrįstu itikėjimu, žmonijos pažanga, stulbinančiu modernių technologijų šuoliu. Tačiau atkaklūs tikrovės faktai verčia pripažinti, kad keičiasi daugiau išorinės žmonių gyvenimo sąlygos - aparatūra - tramvajai, automobiliai, anot M. Bulgakovo "Meistro ir Margaritos" herojaus, žvelgusio į maskviečių minią nuo teatro scenos; tuo tarpu žmonių, tautų tarpusavio santykiai, jų esminės tendencijos keičiasi, atrodo, labai mažai. Nebent labiau išlavėjo sugebėjimas gražiomis formuluotėmis apvilkti negražius darbus. Žmonijos istorijos atidi analizė nuo pirmųjų mus pasiekiančių žinių iki naujausiojo karikatūrų skandalo, deja, leidžia daryti išvadą, kad realybėje pasitvirtina ne optimistinis "Niekada daugiau", o išpėjantis "Vėl ir vėl". Pasitvirtina Biblijos (Koheleto knygos) neraminantis teiginys: "Niekas nėra naujo po saule. Tai, kas buvo, ir vėl kartosis..." Kuo gi skiriasi nuo priešistorinių Azijos despotų siautėjimo, irgi aukojusių savo geopolitiniams žaidimams milijonus gyvybių, tau-

► Nukelta į 3 p.

Pirmasis Nepriklausomos Čečenijos Prezidentas Iš kairės: Džoharo Dudajevio našlė Ala ir Čečenijos atstovė Lietuvoje Aminat Saijeva

priekaištas pasaulio sąžinei

Atkelta iš 2 p.
tas ir civilizacijos, nuo Miuncheno ir Jaltos suokalbų, nuo hitlerinių ir stalininių žmogėdriškų eksperimentų tai, kas šiandien, civilizuotam pasauliui korektiškai tylint, daroma su Čečėnija?

Tačiau jokių būdų nenorėčiau sleisti neviltį. Atpažindami ir pripažindami faktinę padėtį, tampame stipresni ir nuoseklesni. Koheleto knygos Autorius, išmintingai atskleidžiamas tiesą apie pasaulį, visai neragina nuleisti rankų ir pasyviai taikstyti su neteisybe. Taip, pasaulyje kartojasi niekšybė ir išdavystė, tariama, laikina nauda nustelbia amžiną garbę ir žmogaus sąžinės šviesą. Bet tik nuo žmogaus pasirinkimo priklauso, kad taip pat kartotųsi ir garbė, ir ištikimybė, ir valia siekti laisvės bei teisingumo. Levas Tolstojus, rusas, kurio požiūrį į gyvenimą, sakoma, smarkiai pakeitė Kaukazo karo kampaniją ir sąlytis su čečėnų heroizmu, rašė, kad jeigu nedori žmonės vienisia, siekdami pikto tikslų, tai lygiai taip pat gali ir privalo vienyti taurūs žmonės, siekiantys gėrio pergalės. Manau, kad tam mes čia ir esame susirinkę, ir rinksimės dar daug kartų. Belsimės į aklų ir kurčių institucijų duris, į aptukusias šiuolaikinių žmonių smegenis ir sąžines. Niekas neduoda garantijos, kad mums pasiseks. (Lietuvai 50 metų ginklu, diplomatija, žodžiu, asmeninėmis aukomis liudijo tokią pat pasauliui okupacijos nelegalumą ir savo teisę į laisvę, kol ją atgavo). Tačiau tai mūsų kelias, kurį pasirinkome ir kuriuo eisime, pasitikėdami aukštesne už šį pasaulį Teise ir Gاليا. Tai yra mūsų garbė, kurios, nepriklaus-

somai nuo mūsų pastangų rezultatų, nei JTO, nei ES, nei Vašingtonas, nei Maskva negali mums nei duoti, nei atimti. Remdamasis jau paminėta patirtimi, nesitikiu ypatingų poslinkių pasaulinių ir europinių institucijų veikloje apginti ar bent deramai išklausant Čečėniją. Bet tik dorų žmonių, taip pat ir dirbančių tose institucijose, sąjunga, galinčia keisti nepakenčiamą dabartinę padėtį. Juk atsirado Europos Parlamente - o, kaip džiugu lietuviui tai konstatuoti! - Vytautas Landsbergis, kuris pasakė kolegoms: Nemiegokite ramiai, ponai, ant mūsų ofiso laiptų badauja žmogus, čečėnas Said-Emin Ibragimov, kuris tesiekia taikos savo tėvynei... Juk yra Prancūzijoje filosofas Andre Gliuksmanas, drįstantis įvardyti Rusijos veiksmus Čečėnijoje ne kaip į antiteroristinę operaciją, o kaip genocidą, kolonijinį karą ir nusikaltimą žmoniškumui. Juk yra Anglijoje žymi kultūrininkė Vanesa Redgreiv, nepabijojusi ginti Achmedą Zakajevą nuo išdavimo susidorojimui į Rusiją - ir laimėjus!

Mūsų pasaulyje yra vilties. Ir toji viltis - ne skambiai vadinamose institucijose ar pasaulinio šachmatų žaidimo ėjimuose, o taurių žmonių sąžinėse ir jų vienijimesi. Tai gali ir turi daryti įtaką politiniams procesams jų sužmoginimo linkme. Broliai čečėnai, būkite tikri - šiame skaudžiam kelyje daugybė dorų Lietuvos vyrų ir moterų eina išvien su jumis!

Pagal pasisakymą tarptautinėje konferencijoje Vilniuje vasario 24 dieną "Kuo mes tampame Rusijos kare prieš Čečėniją?"

Konferencijos dalyvių kreipimasis dėl tebesitęsiančio siaubo Čečėnijoje

P. **Josep Borrell Fontelles**, Europos Parlamento Pirmininkui

P. **René van Der Linden**, Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos Prezidentui

P. **Karel de Gucht**, ESBO Pirmininkui

Kreipiamės į Jus vardan išminties ir istorinio teisingumo atlikti veiksmus, kurie priklauso Jūsų institucijoms pagal teisę ir pareigą.

Dėl didžiųjų valstybių vadovų ir tarptautinių organizacijų mentaliteto moralinės krizės šiandien Europoje Čečėnijos atžvilgiu klesti nemoralios ir nehumaniškos politikos, vienašališkai vykdomos Rusijos vadovybės, veiksmai. Tai skatina nenumatomų pasekmių eskalaciją, pavojingą visiems.

Manome:

1. Apie Čečėniją kalbama tik kaip apie "žmogaus teises" ir tuo stengiamasi sušvelninti ten egzistuojančių baudžiamųjų Rusijos kariuomenės ir marionetinės vietinės valdžios teroro akcijų mastą - prievartą, žmonių grobimus ir žudymus.

2. Negarantuojant žmogaus teisės į gyvybę nėra prasmės kalbėti apie bet kokias žmogaus teises.

3. Rusija savo klaidą ir žiaurumo pateisinimą kolonijiniame kare prieš čečėnų tautą bando pridengti čečėnų "tarptautinio terorizmo" mitu.

4. JTO Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių paktas (1966-12-16) ir 50 straipsniai deklaruoja tautos apsisprendimo teisę, kurią Rusija čečėnų tautai paneigia.

5. Vietoj to Rusija pasaulio visuomenės apgaulei Čečėnijoje imituoja referendumus ir rinkimus ir tuo demonstruoja pasityčiojimą iš teisės. Jeigu pačioje Rusijoje yra autoritarinis valdymas ir demokratijos smaigimas, tai kalbėti Čečėnijoje apie demokratiją yra kruvina parodija ir priekaištas Europos garbei ir sąžinei, leidžiančiai Rusijai elgtis paminant elementarias XXI amžiaus elgesio normas.

Prašome Jūsų inicijuoti konferenciją, dalyvaujant Europos politikams, intelektualams, įvairių konfesijų dvasininkams aptarti čečėnų tautos padėtį, teises ir likimą.

Konferencijos pirmininkai:

Rytas KUPČINSKAS, Lietuvos parlamento narys

Petras GRAŽULIS, Lietuvos parlamento narys

Algirdas ENDRIUKAITIS, Tarptautinės parlamentarų grupės

Čečėnijos problemoms generalinis sekretorius

Nox i cqa a xilla bac ya xira
a bac Rossie dolaḥ

Čečėnai niekuomet nebuvo ir nebus
Rusijos nuosavybė

The Chechens have never been and
will never be Russia's property

Lietuva, 2006-02-24, A.E.

Iš dabarties - į tolimą ir artimą praeitį

A.P. Liekytė-Navickienė.
Vorkuta, 1953 m.

per 15 metų įsiminiau širdimi, todėl protu nebereikia sekti jų sekos. Muzikos garsų mariose pasineriu ir nardau lyg undinė praeties svajose, o dainos liejasi kaip upės, žadindamos mano vaizduotę.

"Mes nemirė...!" Mes, ar daina? Kam reikia mūsų mirties? Gal čia tik nesąmoningas žodžių derinys? Gal mes save tikriname, o gal, prieš pykčiui, jį erziname ir save drąsiname: atseit, mes nemirė, mes gyvi... O gal Lietuvos didvyriai, žuvę nuožmioje kovoje už Laisvę, prašo pareikšti: "Mes nemirė, mes kiekvienoje Lietuvos žemės pėdoje, mes Jumyse..."

O kodėl mūsų dainos tokios dainingos ir tokios liūdnos? Gal tai mūsų tūkstantmetinės kovos dėl išgyvenimo pasekmė? Ką apverkiame? Savo negandas, vienatvę, o gal visos genties, tautos ar valstybės netektį? O gal...? "Ašara Dievo aky - Lietuva, kur tu eini?" Dievas mus myli, todėl ir kryželį teikia...

"Mus rovė - neišrovė..." Lietuvą, ar jos dvasią?

Regiu rusų carą Petrą, kertantį langą į Europą. Bet kam kirsti langą, jeigu yra durys? Gal tik vagis lenda pro langką...

Susibroliaavome su lenkais. Jie padovanojo mums Meilės Dievą, mes juos apgynėme nuo Europą užplūdusių "busurmanų". Už Dievą - Ačiū, o už apžadais užmigdytą ir nutautintą didžiausią to laiko Europos valstybę...

A.P. Navickienė. Palanga, 2000 m.

Mus "rovė" ir "rovė". Mes parklupe meldėmės: "Viešpatie, už ką?" Dievas tylėjo. Mes klausėme brolių kaimynų. Tie sako, kad Dievas lietuviškai nesupranta. O kokia kalba Dievas rašė prieš penketą tūkstančių metų Indijoje? Ar ne sanskritu - gimininga baltų kalba...?

Pagaliau Dievas nulašino ašarą. Du piktadariai, vienas, kuris lindo pro langą, kitas, kuris brovėsi pro duris, susimušė ir nusilpė

parkrito. Lietuva vėl tapo valstybe. Sužydo mūsų kraštas, bet, tapę piliečiais, nespėjome sukurti savo širdyje piliečių bendrijos. Ginčai, nostalgija pančiams... Atkuto tie patys niekdariai, pasinaudoję pasauline sumaištimi, vėl užspaudė valstybę.

"Vienas kraują lašas būt Tave apgynęs." Netiesa, buvo jis, bet Tėvynei ir Dievui to lašo reikėjo iš širdies, o ne iš pareigos.

Vėl "daugel krito sūnų", na ir "priešų kraujas upėmis tekėjo". Jų buvo šimteriopai daugiau, o mūsų "draugai" Jaltoje, mus pardavė, Judo grašius skaičiavo...

Pūdė Lietuvą kalėjimų rūsiuose, tyčiojosi iš jos turgaus aikštėse, žudė Tuskulėnuose, Butirkose, Gorkyje. Trėmė naujagimius, senelius ir nėsčias moteris, šaldė sibiruose ir skandino Ledjūryje, bet "kiek rovė - neišrovė, kiek skynė - neišskynė." Pridygo lietuvių visur: Vorkutoje, Kolymoje, Kazachstane ir prie Laptevų. Lietuviai buvo gajūs, augo tundrose, Karakumų dykumose ir Sibiro taigose. Jie įleido šaknis amžino įšalo žemėse ir kalnų uolose. Jie gyveno laisvės dvasia ir ja draugiškai dalijosi su kitais. Jie patys tikėjo ateitimi bei gėriu ir skatino tuo tikėti kitus. Jie kovojo net surakintomis rankomis, o kiti, "nužemintieji vergai", ėjo paskui juos.

Mes vieni pirmųjų deginome, pirmieji pradėjome ardyti "blogio imperiją" paskelbdami Lietuvos nepriklausomybę, bet... pirmieji po komunizmo subyrėjimo išsirinkome kolaborantus.

Kas mes - tako žolė, kuri mindžiojama geriau auga, ar turime chronišką "atminties deficito" ligą? Ar mes karių tauta, ar vergų, laikas nuo laiko gimdančių spartakus ir prometėjus? Kas mes? Išrinktoji tauta, ar "Pasmertoji gentis"?

Tą Dieną, kai "Baltijos kelyje" susikibę rankomis įžiebėme dvasios saulę, kuri buvo milijoną kartų kaitresnė už esamą, - Kremlius apako, atbudo Vakarų apaštalai. O kai milijonas sušuko: "Lietuva, Latvija, Estija..." - krito Kremliaus Stalino žvaigždės žemėn, aižėjo "blogio imperija".

Gorbis skrenda pas Bušą vyresnįjį: "Gelbėk, drauguži, lietuviai puola". "Negaliu, Amerikos baltai nebalsuos už mane. Pabandyk pagąsdinti Vilnių vėzdų, vyk pas švedus, pasiimk "Nobelį", gal išsigąs, o aš užmerksiu akis. Nemėgstu kraujo."

Gorbis Romoje pas Popiežių. "Atrakinsiu visas cerkves, tik apgink nuo lietuvių." "Bijau, kad nepajėgsiu, jeigu jie jau įsikėlė į galvą - niekas nepadės. Jie kietesni katalikai, kaip mes Europoje. (Gal mano pavardė ne Vaityla, o Vaidyla.) Palik tu juos ramybėje ir skubėk namo, nes jų pulkai su kryžium apie Kremlių suka, o paskui juos Jelcinas, Sacharovas ir Kovaliovas bando vartus laužti."

Nepriklausomybės aikštė. Kalba R.Kupčinskas, V.Landsbergis, A.Tyla, V.Radžvilas, A.Svarinskas, G.Daubaras ir kiti.

Dieve, kur aš? Dainuoju, ar svajoju...? "Tau dar liko sūnų, kas Tėvynę..."

Vorkuta. O, kiek kelio iki jos! Kalėjimų rūšiai, karceriai, čekistų gašlios akys ir rankos. Kas gali aprašyti fizines ir dvasines kančias, bado ir kankinimų iškamuotos beteisės vergės, jaunutės mergaitės vargus? Čia baisiau, kaip Dantės aprašytame pragare. Žmonės, ar jūs galite visa tai įsivaizduoti? Net aš, šiuos pragaro ratus praėjusi, negaliu. Ir visgi, mes buvome "kieti", nes mylėjome Dievą, Tėvynę ir Laisvę. Ar girdėjote ką nors panašaus pasaulyje, kad kaliniai vyrai ir moterys, surakintomis rankomis, beginkliai, stovėtų prieš tankus, važiuojančius per juos? Kalinius-laisvės kovotojus, kuriuos skina kul-kosvaidžio ugnis, o jie šaukia: "Tegyvuoją Laisvę!"

Praslinko 50 metų, kaip viena diena, bet per visų įvykių ekraną visuomet matau 1955-ųjų metų Vorkutos vasarą. Tada dirbau 2-oje plytinėje, jau be sargybos. Kartą atėjusios merginos slapčiomis man pašnabždėjo, kad lietuviai vyrai lageriuose ruošia pabaltijiečių sukilimą. Mes, lietuvaitės, turime jiems padėti užmegzti ryšius su visais kitais Vorkutos lageriais. Iš po "šimtasiulės" ištrauktas ranka rašytas

▶ laikraštėlis "Varpas" ir spausdinti atsišaukimai liudijo, kad tai rimtas ir labai pavojingas reikalas.

Tuo metu pasiluiosuoja Edvardo Laugalio pusseserė Bronytė Gedvilaitė. Mes įtarėme, kad šią akciją organizuoja jos pusbrolis. Nutarėme pabandyti su juo susitikti ir atkalbėti, nes kalinimo sąlygos sušvelnėjo, o ir vieną kitą kalinį jau išleidžia į laisvę.

Su Bronyte atvažiavome į baudžiamąjį lagerį, kuriame buvo uždarytas E.Laugalys. Lagerio administracijai šiaip taip įrodėme, kad mes jo giminaitės ir mums davė poros valandų pasimatymą. Į sargybos būstinę atvedė aukštą, tvirtai sudėtą, rūstaus, bet gražaus veido vyriškį - tikrą Šiaurės Atėnų Apoloną. Pasibučiavę ir trumpai aptarę padėtį, pradėjome atkalbinti Edvardą - sukilimo nerenkti, nes gyvenimo sąlygos gerėja, o 1953-ųjų metų įvykiai, kai buvo išžudyta visa 29-oje šachta, dar nepasimiršę.

Edvardas ilgai tylėjo, paskui atsistojo ir pradėjo:

- Išvežė iš Vorkutos vokiečius, lenkus ir kitų valstybių piliečius, kuo mes prastesni? Ar tuo, kad mus pardavė Hitleris, o vėliau, Jaltaje, Ruzveltas ir Čerčilis? Ar jūs, patriotės, politinės kalinės norite čia gimdyti rusiukus ir komiukus, ar norite savo kaulais tręšti amžino įšalo žemę? O gal norite, kad jūsų giminės Sibiro tremtiniai surusėtų? Šiomet mes Vorkutoje skelbiame "pabaltijiečių streiką", prie kurio prisijungs kitų tautybių kaliniai. Mes reikalaujame išleisti į tėvynes tremtinius, invalidus, politines kalines, o mus pačius perkelti į kalėjimus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, arba, kaip kompromiso, išleisti mus į laisvę čia - Vorkutoje. Provokacijoms nepasiduosime, o jeigu čekistai pakartotų 1953 metų scenarijų, mes pasiruošėme ir tam. Vorkutos šachtos bus susprogdintos arba prigirdytos. Neveltui Vorkutos anglių kasybos kombinate dėsčiau, net laisviesiems, geodeziją ir markšiderystę. Žinau iš gręžinių ir geologinių žemėlapių, kur tyvuliuoja požeminiai ežerai, kur šachtose yra kitos silpnos vietos. Šis streikas, tai generalinė repeticija patikrinti mūsų ir jų jėgas. Kitais metais sovietinių lagerių sistemos kaliniai tars paskutini, pergalingą žodį. Tai kas gi, jei ne mes...?

Jo veidas rauda, akys žaibavo, atrodė, kad kalba ne mums, o sukilėlių kolonom. Jo žvilgsnis hipnotizavo mane ir anuos, nematomus žmones. Aš, jo žvilgsnyje išsilydžiusi, sklandžiau savo ir sukilėlių dvasinėje euforijoje. Tik atsiveikinant išgirdau paskutinius jo žodžius: "Ryšį palaikysime per mums pažįstamą kapitalinę šachtą Svilo Vytuką, grotas krūtinėmis išversim, į laisvę žengsime kartu..."

Išsirinkusi slapyvardį "Lu-Lu", visa savo esybė kibau į šventą kovą. Jau anksčiau susirašinėdavom beveik su visais lageriais, kur būdavo siunčiami plytų vagonai. Dabar visa tai panaudojau išsiųsti iš Vytauto Svilo gautus "Varpus" ir kitas proklamacijas, bei mūsų mergaičių padaugintas jų kopijas. Taigi, sąstatai su II-os plytinės plytom ir krūvom propagandinės medžiagos keliaudavo įvairiom kryptim. Nepatingėdavau išklajuoti atsišaukimų ir savo plytinėje.

Prisimenu tą 1955-ųjų metų liepos dieną. Paskelbė: "Mergaitės, meskit darbus - streikas!" Kaip nešėme neštuvus su skiediniu, taip ir metėme žemėn. Stebim, kas bus toliau. Pasigirdo sirenų gaudesys. Nutilo ventilatoriai. Stojų mirtina, baugi tundra tyli. Dūmų ir smalkių debesys apgaubė viską aplink. Baugu, bet širdyje džiaugsmas liejasi per kraštus. Pasirodo, kad žmogus gali nugalėti ne tik savo priešus, bet ir savo baimę!

Panaikino kelis lagerius. Daugumą išleido į darbus be sargybos. "Varpas" ir kitas laikraštėlis dar pora mėnesių lankė mus, o per mane, ir kitus lagerius. Kažkas mane išdavė, darė kratas, bet Dievas saugoja.

Po kurio laiko pagrindžio siuntinukai nutrūko. Iš V.Svilo sužinojau, kad keletas šimtų įvairių tautybių mūsų likimo brolelių, tarp jų ir Edvardas Laugalys, vienas iš 1955 metų streiko organizatorių, buvo susodinti į ešelonus ir išvežti į Sibiro Ozerlago lagerius - "Mirties trasą".

*"Draugystė tvirta, draugystė tvirto plieno
Sujungė kova, ar šaltos mūro sienos.
Jaunystę praleidom pavojų ir ugnį,
Neliūski, drauguži, mūs laisvė ateity."*

Iš dešinės:
Placidus Vyturys,
Klemensas Beržanskas,
Eduardas Laugalys.
Rytų Sibiras, 1956 m.

VARPAS,
1955 m. liepos mėn.

VARPAS,
1955 m. spalio mėn.

Vertinga knyga

Eugenijus R.Stancikas,
laisvės kovų dalyvis

Su sovietinės okupacijos metų dokumentais, skelbiamais Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro 2005 m. pabaigoje išleistame rinkinyje "Lietuvos kultūra sovietinės ideologijos nelaisvėje. 1940-1990" susipažinti galėjo toli gražu ne kiekvienas norintis. Tais gūdžiais okupacijos metais jie buvo prieinami tik represinių ir komunistų partijos struktūrų atsakingiems darbuotojams. Kadangi sovietinės valdžios atstovų nuomone objektyvizmas buvo ypač žalingas tarybinei liaudžiai, tai eilinis pilietis galėjo sovietinėje spaudoje susipažinti tik su jam skirtu šių dokumentų komentaru, nors tai buvo dokumentai reguliuojantys visą tuometinį kultūrinį gyvenimą Lietuvoje.

Minimo rinkinio sudarytojams Juozapui Romualdai Bagušauskui ir Arūnui Streikui pavyko atrinkti iš Lietuvos ypatingojo ir Kultūros ministerijos Literatūros ir meno archyvų fondų svarbiausius dokumentus akivaizdžiai iliustruojančius okupacinės valdžios priemones, kuriomis buvo siekiama visapusiškai įtakoti ir kontroliuoti inteligentijos veiklą kultūros srityje tuometinėje Lietuvoje.

Rinkinyje talpinamas 121 dokumentas, kurie išdėstyti chronologiškai nuo išleidimo laiko tvarka ir apima visą sovietinės okupacijos laikotarpį. Čia rasime Lietuvos komunistų (bolševikų) partijos Centro komiteto, represinių NKGB-MGB-KGB struktūrų, Glavlit'o ir LSSR Kultūros ministerijos dokumentų kopijas, akivaizdžiai parodančias okupacinės valdžios tikslus formuojant kultūrinę veiklą pirmosios sovietinės okupacijos, stalininio režimo, destalinizacijos ir sąstingio metų laikotarpiais. Tai NKGB-MGB-KGB vadovų pranešimai, pažymos, raštai Lietuvos komunistų partijos vadovybei apie nustatytus žalingus sovietinei santvarkai asmenis bei reiškinius kultūros srityje, LKP(b) CK biuro nutarimai ir nurodymai kultūros klausimais, LKP(b) CK Pirmojo sekretoriaus A.Sniečkaus bei kitų LKP(b) CK veikėjų kalbų ir pranešimų ištraukos. Dokumentai gan margi, tačiau visų jų vienas bendras bruožas - Lietuvos kultūros sovietizacija. Kaip rašo įvade šio rinkinio sudarytojai, šie dokumentai "atskleidžia okupacinės valdžios požiūrį į Lietuvos dvasinį gyvenimą, kultūrą ir jos veikėjus [...] Juose atsiskleidžia noras smulkmeniškai kontroliuoti šalies dvasinį gyvenimą ir didžiulis nepasitikėjimas inteligentija" (Lietuvos kultūra sovietinės ideologijos nelaisvėje. 1940-1990" V.2005, 7p. Toliau nurodomi tik šios knygos puslapiai).

Susipažinę su rinkinyje publikuojamais dokumentais, akivaizdžiai matome okupacinės valdžios pastangas kontroliuoti kultūros darbuotojus, juos perauklėti sovietine dvasia, izoliuoti nuo vakarietiškos kultūros įtakos ir priversti juos kurti kūrinius, liaupsinančius socializmą, komunistų partiją, okupacinių struktūrų veiklą, o taip pat deformuoti tautos atmintį, išleidžiant gerojai "proletarinę dvasią" perdirbtą Lietuvos istoriją ir kitus būtinus vadovėlius, sujaukti žmonių sąmonėje požiūrį į muziejinę šimtamečių tautos dvasinės vertybės ir jų vietoje įskiepyti palankų, o gal net ir pritariantį požiūrį okupacinės valdžios vykdomoms priemonėms.

Iš kitos pusės skelbiami dokumentai parodo, kad Lietuvos inteligentija: mokytojai, dėstytojai, rašytojai, dailininkai, kompozitoriai ir kiti gan ilgą laiką priešinosi okupantų direktyvoms, tikėdamiesi, kad okupacija truks neilgai, nes tokias mintis kėlė kai kurie įvykiai užsienyje, taip pat aktyvus Lietuvos partizanų ginkluotas pasipriešinimas okupacijos pradžioje.

Jau pirmieji rinkinio dokumentai rodo, kad sovietinė okupacinė valdžia 1940 m. įvedė griežtą kontrolę knygoms, gaunamoms iš užsienio (37 p.), o LKP(b) CK Biuras nusprendė su niekuo nepasitarus pakeisti Kaune gatvių pavadinimus ir pašalinti kai kuriuos paminklinius biustus iš Karo muziejaus sodelio (42, 43 p.). 1945 m. pradėtas mūsų tautos kultūrinių vertybių griovimas, pratęstas jau antrosios okupacijos metais.

1944 m. gruodžio 17 d. įvykusiame LKP(b) CK IV plenumo A.Sniečkus duoda nurodymus: "apvalyti lietuvių tautos istoriją nuo nacionalizmo ir šovinizmo; parašyti naują teisingą tautos istoriją" (45 p.). Šiuos tikslus pasiekti gali tik proletariškai ir internacionaliai susipratę žmonės, todėl plenumo nusistatoma "visokeriopai kelti inteligentijos ideologinį lygį, apginkluoti ją galingu bolševizmo ideologiniu ginklu - marksizmo - leninizmo pagrindu žinojimu" (46 p.). 1945 m. balandžio 11 d. įvykusiame LKP(b) CK V plenumo A.Sniečkus jau pareiškia

lauja iš partinių organizacijų, veikiančių kultūros srityje: "Mes turime peržiūrėti lietuvių tautos kultūrinį palikimą atrinkdami ir atmesdami visa tai, kas yra reakcinga" (52 p.), o reakcingais laikomi beveik visi anksčiau išleisti lietuvių ir užsienio rašytojų kūriniai, tautos garbei, jos kovų už laisvę pagerbimui pastatyti paminklai.

Vis tik iš dokumentų matosi, kad kultūros sovietizacija Lietuvoje vyksta ne taip sparčiai, kaip to nori okupantai ir komunistų partijos vadovybė, nes A.Sniečkus 1947 m. rugsėjo mėn. pasiūstame slaptame pranešime VKP(b) CK sekretoriui M.Suslovui pripažįsta, jog "susirinkimuose išaiškėjo, kad partinės organizacijos vis

dar silpnai susijusios su inteligentija" (78 p.), todėl inteligentų tarpe vis dar pastebimas keliaklupsčiavimas prieš buržuazinę kultūrą.

Matyt, gavęs iš Maskvos nurodymus suaktyvinti pastangas, A.Sniečkus 1947 m. lapkričio 28 d. įvykusiame LKP(b) CK XV plenumo atvirai užsipuola Lietuvos mokslų akademijos darbuotojus: "nemažai akademijos mokslo darbuotojų dar toli gražu neatsikratė buržuazinės nacionalistinės ideologijos [...], pasitraukė į "akademinių" uždarmo kiautą" (81 p.). Istorijos institutas "nusišalino nuo Lietuvos istorijos vadovėlio parengimo, neatlieka jokio kompleksinio Lietuvos istorijos tyrimo [...]". Tokia padėtis Lietuvos istorijos institute toliau negali būti pakenčiama" (82 p.). "Reikia išvalyti akademią nuo tų mokslo darbuotojų, kurie nenori ir negali išsivaduoti iš buržuazinės nacionalistinės ideologijos, kurie neverti tarybinio mokslininko vardo" (84 p.).

Taip buvo pradėtos dar intensyvesnės represijos prieš pažangią inteligentiją ne tik Mokslų Akademijoje, bet ir kitose įstaigose. Apie jų mastą galima spręsti ir iš tokio fakto: iš spaudos išimamas "Lietuvių kalbos žodyno" 2-sis tomas, nes jame "duota gausi religinė frazeologija, propaguojanti religinius prietalus ir niekitybes [...]". Yra gausi frazeologija, propaguojanti paklusnumą kunigams, ponams ir fabrikančiams" (107 p.). Kaip nebūtų keista, sovietinė valdžia yra užsimojusi pašalinti iš lietuvių kalbos net kai kuriuos žodžius, kurie, anot jos, yra žalingi tarybinei liaudžiai.

1948 m. vasario 18 d. įvykusiame LKP(b) CK XV suvažiavime A.Sniečkus savo kalboje užsipuola ir Vilniaus valstybinio universiteto profesorius bei dėstytojus, kurie "aktyviai nekovoja su buržuazinės ideologijos atgyvenomis, neatskleidžia antimokslinės ir reakcinės religijos esmės, nepanaudoja savo paskaitų studentų materialinės pasaulėžiūros ugdymui" (111 p.). Kalboje taip pat aštriai kritikuojami ir lietuvių rašytojai, kurie "nepatenkina darbo žmonių išaugusių poreikių" (112 p.), kritikuojama LTSR valstybinė grožinės literatūros leidykla, skleidžianti "svetimą nacionalistinę ideologiją" bei duodama direktyva: "mes turime sustiprinti mūsų ideologinį darbą prieš menkiausias buržuazinės ideologijos apraiškas arba taikstymąsi su ja" (119 p.).

Išvados daromos neatidėliotinai greitai. Apie tai liudija 1949 m. spalio 24 d. visiškai slapta LSSR valstybės saugumo ministro P.Kapralovo raštas LKP(b) CK sekretoriui A.Trofimovui dėl politinės padėties valstybinėje grožinės literatūros leidykloje (124-127 p.) ir LKP(b) CK biuro 1949 m. lapkričio 4 d. nutarimas (122-128 p.), patvirtinantis bendras komunistų partijos ir represinių okupacinių struktūrų pastangas auklėjant nepaklusnius leidyklos darbuotojus.

Apie ypač skaudžius lietuvių kultūrai faktus byloja 1949 m. gruodžio 26 d. (Šv.Kalėdos) Vyriausiosios literatūros ir leidyklų reikalų valdybos slaptas raštas LKP(b) CK sekretoriui V.Niunkai, kuriame pranešama, kad "cenzūros organai, vykdydami bibliotekų kontrolės darbą, 1949 metais iš bibliotekų visuomeninio naudojimo fondų išėmė 133 tūkst. antitarybinio turinio knygų" (131 p.). Kaip žinome, visos šios knygos buvo barbariškai sunaikintos, o specialiuose fonduose paliktos - kai kurios knygos tapo mažai kam prieinamos.

Šie ir kiti nagrinėjame rinkinyje pateikti dokumentai labai akivaizdžiai iliustruoja šiuo metu turimus pačias iškiliausias ir, sakyčiau, svarbiausias naujausias laikų Lietuvos istorijos teiginius, kad sovietinės okupacijos metais buvo vykdoma "kultūrinė revoliucija, kurios uždavinys - slopinti tautinę bei religinę žmonių sąmonę ir įskiepyti bolševikini nepakantumo žmogiškosioms vertybėms ideologiją". (Lietuva. 1940-1990: okupuotos Lietuvos istorija. V.2005, 360 p.).

Dokumentų rinkinys "Lietuvos kultūra sovietinės ideologijos nelaisvėje. 1940-1990" yra būtinas kaip iliustracinė medžiaga kiekvienam besidujaujančiam naująsias Lietuvos istoriją ir norinčiam teisingai įvertinti tuos procesus, kurie vyko sovietinės okupacijos metais.

Lietuvos Respublikos Prezidentui **Valdui ADAMKUI**
Lietuvos Respublikos generaliniam prokurorui **Algimantui VALANTINUI**
Lietuvos Respublikos Valstybės saugumo departamento generaliniam direktoriui **Arvydui POCIUI**

KREIPIMASIS

dėl antivalstybinės spaudos leidybos ir platinimo Lietuvoje

2006 03 17

Dvi Policijos departamento specialisto Zurabo Džavachišvilio paruoštos ir departamento iniciatyva bei lėšomis išleistos knygos ("Angelo sargo skrydis") labai papiktino Lietuvos karius savanorius-partizanus, laisvės kovų dalyvius, kariuomenės kūrėjus savanorius bei aktyviai dalyvavusią 1988 - 1990 metais demonstracijose, mitinguose bei kitokiuose, nukreiptuose prieš sovietinę okupaciją, renginiuose visuomenę. Minėtose knygose akivaizdus sovietinis požiūris į 1988 - 1990 metų istorinius įvykius: faktų klastojimas, įvykių, piliečių susibūrimų, pasižymėjusių taikingumu ir siekių šventumu kovoje už Tėvynės laisvę, iškraipymas. Tai - aiškiai sąmoninga, klaidinanti atgimstančią policiją, ypač ten dirbantį jaunimą, sovietinės propagandos tąsa.

Panašaus pobūdžio knygos, liaupsinančios socialistinio kolchozinio ūkininkavimo laimėjimus, pastaruoju metu leidžiamos Žemės ūkio ministerijos lėšomis. Antai knygoje "Medardas Grigaliūnas", kuriai įvadinį žodį parašė Kazimira Prunskienė, didžiuojamasi sovietine praeitimi, geru sutarimu ir visokeriopa SSKP sekretoriaus A.Sniečkaus, R.Songailos bei kitų tokio ūkio "kūrėjų" parama. Kitoje knygoje - "Žemės grąžinimo byla" - vienas iš autorių K.Purvinskas prievartinį Lietuvos prijungimą prie SSRS vertina labiau už savanorišką Lietuvos įstojimą į Europos Sąjungą. Prie tokių, liaupsinančių sovietinį "rojų" ir žeminančių bei šmeižiančių iškilus valstybės veikėjus, nukankintus sovietų kalėjimuose partizanų vadus, laisvės kovotojus, priskirtinus V.Petkevičiaus "Durnių laivas", M.Ivaškevičiaus "Žali", L.Šepečio "Neprarasta karta" knygos

Pasityčiojimu iš nepriklausomos valstybės ir žodžio laisvės reikia laikyti laikraščio "Karštas komentaras" lietuvių ir rusų kalbomis leidybą (leidėja UAB "Goruva", tiražas - virš 9000). Antai 2006 m. vasario 6 d. numeryje A.Strakšys straipsnyje "Pokaris - žudė, šaudė, korė..." niekina, šmeižia už Tėvynės laisvę žuvusiuosius, likusius gyvus, ordinais ir medaliais apdovanotus patriotus, o stribus įvardija kaip tautos gynėjus nuo banditizmo. Laikraštis pasiekia mokymo ir mokslo įstaigas, bibliotekas, spaudos kioskus nepaisydamas, kad veikia tokios institucijos kaip Generalinė prokuratūra, Valstybės saugumo departamentas.

Vieša paslaptis, kad Rusija deda pastangas ir skiria lėšas antivalstybinei propagandai bei destruktvyviai veiklai Lietuvoje. Štai per Rusijos televizijos pagrindinius kanalus laidos Lietuvoje sudaro 106 savaitines valandas, kuriose profesionaliai įperšamos klastotės, nuodijama tautinė savimonė. Tokiame informaciniame fone lietuviški destruktivūs leidiniai tik sustiprina valstybingumą griauinantį poveikį. Paminėti leidiniai, klastojantys bei iškraipantys istorinius faktus, žeminantys ir niekinantys tautos idealus, jiems atstovaujančias asmenybes tapo žalingu valstybei reiškiniu, su kuriuo taikstytis nevalia. Ypač jie skaudina atidavusius sveikatą kovoje už Tėvynės laisvę išlikusius partizanus, laisvės kovotojus, tremtinius, jų gimines ir artimuosius, kuriuos be jokios baimės dėl atpildo stribai ir jų palikuonys vadina banditais.

Atsakingų institucijų abejingumas, žalingo informacinio reiškinio pakantumas prilygsta dalyvavimui antivalstybiniame nusikaltime. Reiškinyms virstantis sistema, kai už valstybines lėšas leidžiami ir platinami, prisidengus žodžio laisve, antivalstybiniai leidiniai, nepriklausomoje valstybėje netoleruoti, persekiotini, jų autoriams ir leidėjams turi būti taikomos atitinkamos sankcijos.

Prašytume atkreipti deramą dėmesį į mūsų iškeltą problemą, rimtai įvertinti žalingą reiškinį nepriklausomoje valstybėje, pritaikyti atsakingų darbuotojų atžvilgiu Jūsų kompetencijoje esamas griežtas poveikio priemones bei užkirsti kelią panašioms reiškiniams kartotis ateityje.

Pagarbiai,

Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio prezidiumo pirmininkas **Jonas Čeponis**
Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos valdybos pirmininkas **Jonas Burakas**
Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių s-gos l. e. pirm. pav. par. **Zigfridas Jankauskas**
Lietuvos Sąjūdžio tarybos pirmininko pavaduotojas **Andrius Tučkus**
Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos v-bos pirmininkas **Vytas Miliauskas**
Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos tarybos pirmininkas **Povilas Jakučionis**

Ar čia Lietuva?

Užsienietis, eidamas Gedimino prospektu Vilniuje, prasitarė: jei negirdėčiau lietuviškai kalbančių praeivių, galvočiau, kad esu kažkur Vakarų Europoje... Kodėl išorės reklamose, viešuose užrašuose nebėra lietuvių kalbos?

Problemą svarstė Lietuvos Sąjūdžio tarybos sukviešti kalbininkai ir kalbos tvarkytojai. Pradžioje pasitarimo dalyviai aiškinosi, kuo skiriasi prekių ženklai, kurie visame pasaulyje rašomi vienodai (neverčiami), ir prekių ar paslaugų teikimo įstaigų, kurių pavadinimai rašomi vietine kalba (pav. Ispanijoje, Prancūzijoje) ir net vietine abėcėle (pav. Graikijoje).

Analizuoti išoriniai užrašai Gedimino prospekte. Pastebėta, kad daugelyje vitrinų prekių ženklai (Salamander, Zaza, Kristina, Mango) vartojami kaip parduotuvių pavadinimai, nenurodant lietuvių kalba įstaigos paskirties ar prekių rūšies (batai, drabužiai ir pan.). Tai - jau vartotojų teisių pažeidimas, nes pagal ES nuostatas informacija turi būti suprantama, be to, diskriminuojami užsieninių prekių ženklų nežinantys vartotojai. Taip pat žinotina, kad dalinai pakeistas ar nepilnas prekės ženklas jau tampa viešuoju užrašu, kuriam galioja Kalbos įstatymas. Prekių ženklais negali būti bendriniai žodžiai arba vertimai (pav. "Gintaro krantas parduotuvė" išversta į "Amber shop").

Pasitarimo dalyviai pabrėžė tendencingą nenorą vartoti lietuvių kalbą. Vienas ryškiausių pavyzdžių - "Forum Palace" be jokio lietuviško vertimo ar bent paaiškinimo, kas tai yra - parduotuvė, sporto salė, teatras ar naktinis klubas. Kitas pavyzdys - parduotuvė Kristi Ana (Gedimino pr. 44). Į gatvę žvelgia keturi dideli langai su užrašais: Chanel, Precision, Ultra correction, Ultra-Firming Care, The Skin Caviar Collection, New, Write off your lines, Plumb Perfect, Targeted, Line concentrate, Love at first Glow, Every has one, A new fragrance. Tai - paprasčiausia informacija, nepanaši

į prekių ženklus, todėl turi būti skirta visiems Lietuvos gyventojams, ne tik angliškai kalbantiesiems, ir išversta į lietuvių kalbą. Čia vieninteliai lietuviški (smulkiu šriftu) žodžiai: parfumerijos, kosmetikos salonas. Nejaugi Kalbos įstatymo sergėtojai to nemato?

Ant vieno viešbučio tvarkingas užrašas - Viešbutis Congress Hotel, bet ant kito - jau tik Reval Hotel Lietuva, ant trečio - Crowne Plaza. Ar šie viešbučiai skirti tik užsieniečiams?

Savo "indėlį" įnešė ir Teisingumo ministerija, iš Kalbos įstatymo lydimųjų dokumentų pašalinusi reikalavimus registruojant įmonių pavadinimus juos būtinai tikrinti kalbinių požymių. Kaltinimų vertas ir Patentų biuras, registruojantis prekių ženklus ir įmonių pavadinimus be kalbos ir etikos reikalavimų. Akcentuota, kad, prisidengiant Sorošo fondo "pilietinės visuomenės" idėja, ištrinami tautiniai skirtumai, tarp jų - ir kalba. Dėl finansinių sunkumų užsieniniai filmai neverčiami į lietuvių kalbą, per radiją ir televiziją retokai, ypač komercinėse programose, skamba lietuviška muzika, jau ir "Dainų dainelėje" vyrauja anglų kalba. Už disertantų mokslinius darbus lietuvių kalba skiriama mažiau balų, chemijos, fizikos, biomedchanikos srityse lietuviškų straipsnių beveik nebėra.

Bloga lietuvių kalbos padėtis Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose. Norintieji lankyti lietuvišką mokyklą kartais priversti važinėti po 30 - 40 kilometrų. Bažnyčiose, kad pamaldos lietuviškai būtų laikomos bent kartą per mėnesį, parapijoje turi būti bent 50 lietuviškai besimokančių moksleivių. Nereiti atvejai, kai moksleiviai agituojami nelankyti lietuviškų mokyklų.

Pasitarime dalyvavo Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkė I.Smetonienė ir pavaduotoja J.Palionytė, lietuvių kalbos draugijos pirmininkas A.Pupkis, LRT tarybos pirmininkas R.Pakalnis, Vilniaus apskrities viršininko administracijos departamento direktorius J.Vasiliauskas, humanitarinių m. daktaras P.Kniūkšta, aktorė A.Vederaitė, lietuvių švietimo namų "Rytas" pirmininkas A.Masaitis, "Vilnijos" draugijos pirmininkas K.Garšva.

Lietuvos Sąjūdžio taryba

Rankose laikęs ir šautuvą, ir šachtų kirtiklį, ir smuiką
išėjo Anapilin dar vienas laisvės kovų veteranas,
Reškutėnų (Švenčionių raj.) senbuvis

Albertas Kazakėnas.

Pernai Kūčių dieną šį puikų kuklų žmogų palydėjo į Reškutėnų kapines.
Ilsėkis ramybėje, garbus ŽMOGAU.

1941 m. birželį, rengiantis sukilimui prieš sovietinius okupantus, A.Kazakėnas įsijungė į sukilėlių būrį, tapo ryšininku, palaikė ryšius su daliniais Kaltanėnuose, Linkmenyse, Saldutiškyje, Pabradėje, dalyvavo kovinėse operacijose. Antrosios sovietinės okupacijos metais priklausė partizanų būriui, kuriam vadovavo Kazys Urbonas (slapyvardis Karklas; abu jie kilę iš Raudonės kaimo netoli Reškutėnų). Patekęs į nelaisvę, buvo nuteistas; pasibaigus įkalinimui ir dešimčiai su kaupu tremties metų, grįžo į namus. Albertas Kazakėnas nebuvo apdovanotas, kaip kad daugelis to net nenusipelnusių. Pokalbyje su Reškutėnų muziejaus direktore Viktorija Lapėniene paprašė: "Nepadaryk iš manęs didvyrio. Aš visą gyvenimą dariau tai, ką ir turėjau daryti!"

Jo rankos, dirbusios sunkiausius kalinio darbus kasyklose, gebėjo padaryti ir jautrius muzikos instrumentus - smuiką, kankles, skleidžiančius ne tik lietuvių širdžiai mielus garsus. Krašto apsaugos bičiulių klubas reiškia užuojautą velionio artimiesiems, giminėms, bendražygiams.

Renkami istoriniai duomenys

Tautos ir jos valstybės istorija - lobis, kuris turi būti perduodamas iš kartos į kartą. Jį reikia surasti, ištirti, apibendrinti, kaupti ir perteikti. Niekas neturi būti užmiršta.

Renkami šie duomenys:

1. **Joniškio, Pakruojo, Pasvalio rajonų partizanai.** Duomenys bus skelbiami knygoje "Šiaurės Lietuvos partizanai".

2. **Armijos krajevės aukos.** Jos bus prisimintos paminklais Vilniuje, Joniškėje (Molėtų raj.), straipsniuose, knygoje.

3. **1939 - 1940 m. Vilniaus policininkai.** Duomenys reikalingi Vilniaus miesto policijos komisariato kuriamam Policijos informacijos muziejui-kabinetai.

Duomenis prašome siųsti adresu:

"Vilnijos" draugija, a.d. 1665, Vilnius - 10.

Kazimieras Garšva

"Varpo" pranešimas

Dėl pensijų indeksavimo

LLKS narys socialinių mokslų daktaras Algirdas Bikulčius 2005 05 23 kreipėsi į Seimą, Vyriausybę, Profesinių sąjungų konfederaciją ir Pensininkų sąjungą "Bočiai", siūlydamas socialinio draudimo bei valstybines pensijas indeksuoti nedelsiant pagal infliacijos pokyčius. Socialinio draudimo pensijos ir bazinė pensija, pagal kurią nustatyta valstybinė pensija, jau kelis kartus didinta, tačiau valstybinės pensijos, mokamos iš valstybės biudžeto nei karto nebuvo didinamos. Kreipimosi autorius nurodė, kad taip diskriminuojami nukentėję nuo okupacijų asmenys, pažeidžiamas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos 14 straipsnis ir LR Konstitucijos 52 straipsnis.

Seimo kanceliarija supažindino kreipimosi autorių su tuo reikalu parengtu įstatymo projektu, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, nutylėdama valstybines pensijas-priedus, tepranešė apie bazinių išmokų didinimo planus, Profsąjungų konfederacija išreiškė nuomonę, kad pensijos ir kitos išmokos turi būti didinamos priklausomai nuo socia-

lių fondų augimo, "Bočiai" į kreipimąsi neatsiliepė.

2006 02 11 dr. A.Bikulčius tuo pačiu klausimu kreipėsi į Europos Komisiją, nuorašais - į LR Seimą ir Vyriausybę. Kreipimosi autorius pažymėjo, kad iš biudžeto mokami pensijų priedai yra įstatymu numatyta simbolinė kompensacija už tai, kad okupantų represuoti asmenys ir jų šeimos nariai negalėjo užsidirbti lygiavertės pensijos, nes vergavo lageriuose, tremtyje, o paskui negalėjo pasirinkti geriau apmokamo darbo.

Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje kreipimosi autoriui pranešė, kad, jei jis mano jog Lietuvos valstybė pažeidė ES taisykles Lietuvai įstojus į ES, gali kreiptis į Lietuvos teismus.

"Varpo" redakcija klausia: ar ES struktūrų pareigūnai neprivalo rūpintis, kad šalyse ES narėse būtų vykdomi ES įstatymai ir sutarties įsipareigojimai ir ar neturi poveikio priemonių institucijoms, kurios įstatymus ir įsipareigojimus pažeidžia?

Šį klausimą redakcija perduos ES Komisijos atstovui Lietuvoje ir, gavus atsakymą, supažindins su juo skaitytojus.

VARPAS Leistas politkalinių sovietinės koncentracijos stovyklose: 1955 m. Vorkutoje ir 1957 m. Intoje, nuo 1975 m. iki 1989 m. - pogrindyje Lietuvoje. Atkurtas 1996 m. vasario mėn. **Leidėjai** Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga, SL 22 09, ISSN 1648-0244. **Adresas:** Architektų g. 14-60, Architektų g. 8-4, LT-04210 Vilnius. **Tel.:** 2444619, 2442157. **Faksai:** 2444619, 2442157. **Redaguoja** redakcinė kolegija. Dizaineris Gediminas Ruzgys. **Bendradarbiams** honoraras nemokamas. **Straipsnių turinys nebūtinai turi sutapti su redakcijos nuomone, straipsniai ir nuotraukos nekomentuojami ir negrąžinami.**

138-ojo „Varpo“ numerio redaktorius - Algimantas Zolubas
Skaitykite "VARPA" internete: www.lrs.lt/rezistencija lietuvių, anglų ir rusų kalbomis

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga (kodas 191913666)
Atsiskaitomoji sąskaita AB Bankas HANSABANKAS, Karoliniškių KA.
Sąskaita Nr. LT62.73000.10002492325

Išleido ir spausdino „Baltijos kopija“. Kareivių g. 13b, Vilnius.

Aukos **VARPUI**

Dėkojame aukojusiems:

Š.Valentinavičiui - 60 Lt, M.Filipavičiui - 20 Lt, R.Ąniuliui - 10 Lt, P.Venkui - 20 Lt, J.Giedriui - 10 Lt, A.Cervinskui 10 Lt, A.Gurčinienei - 20 Lt, V.Andriuskevičiui - 10 Lt, A.Valeikienei - 20 Lt, J.Kojalienei - 10 Lt, M.Janėnaitei - 10 Lt.

Dėkojame p. Rimantui Čeburniui už visam laikui aukojamą dalį savo pensijos VARPO leidybai.

Dėkojame visiems "Varpo" bičiuliams, pervadusiems mėnraščio leidybai 2% nuo savo pajamų mokesčio. LLKS prašo taurius rėmėjus minimą paramą pratęsti šiais metais. Už nuotraukas dėkojame: Algimantui Zolubui

LLKS ir "Varpo" redakcija
nuoširdžiai sveikina
LLKS narį, buvusį tremtinį
Stasį Šnirą
65-mečio proga,
(balandžio 14 d)
linkime geros sveikatos,
tvirtybės ir geros kloties

Lietuvos Krašto apsaugos bičiulių klubas sveikina
Juožą KANČIŲ,

Vyskupo M. Valančiaus blaivystės sąjūdžiui minint jo veiklos ketvirčio amžiaus sukaktį, už nenuilstant skleidžiamą šviesios, blaivios ir dvasiškai stiprios Lietuvos idėją, už atkaklumą ir ištikimybę gėriui, už tarnaviną savo tautai ir jos ateičiai, Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos bičiulių klubas reiškia nuoširdžią padėką, ta proga spaudžia ranką Juozui Kančiui - Sąjūdžio kūrėjui ir iki šiol vadovui, vienam iš Krašto apsaugos bičiulių klubo steigėjų, buvusiam valdybos pirmininkui.

Sveikiname Sveikiname Sveikiname Sveikiname Sveikiname

Adolfą GURSKI
1936 04 05

Kazį ĖRINGI
1921 04 16

Ireną SAKALAUSKIENĘ
1926 04 28

Vincentą DIENĮ
1936 04 22

Donatą VALIUKONĮ
1926 04 27

LLKS žinios

Kovo 6 d. Seime įvyko Lietuvos Jaunimo Organizacijų Tarybos (LiJOT) organizuotas pasitarimas. Pasitarime dalyvavo Seimo nariai P.Jakučionis ir A.Stasiškis, LLKS v-bos pirmininkas J.Burokas ir kiti suinteresuoti asmenys. Svarstyti ekspedicijos į tremties vietas Sibire reikalai.

Kovo 10 d. Šnipiškių seniūnijoje įvykusiame Kovo 11-osios minėjime dalyvavo Vilniaus meras A.Zuokas, Šnipiškių seniūnas J.Šerėnas, LRT tarybos pirmininkas R.Palknis, LLKS, dr-jos "Bočiai", LKA bičiulių klubo atstovai.

Kovo 11 d. LLKS nariai su Sąjungos vėliava gausiai dalyvavo renginiuose minint 16-ąsias Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metines.

Kovo 12 d. pakviesti Tėvynės sąjungos, LLKS nariai Kongresų rūmuose paminėjo Kovo 11-osios dieną.

Kovo 12 d. įvyko LLKS v-bos posėdis dėl antivalstybinės spaudos leidybos ir platinimo Lietuvoje. Priimtas nutarimas dėl antivalstybinių apraiškų Lietuvos žiniasklaidoje ir LR VRM išleistos policijos istorijos "Angelo sargo skrydis". Aptarti einamieji reikalai.

Kovo 17 d. susitikime su atvykusia iš Maskvos "Memorialo" atstove Tamara Nikolajevna Zacharova pasikeista nuomonėmis dėl LLKS interneto svetainės "Varpas" bendradarbiavimo su rusų demokratine žiniasklaida. T.Zacharova susitiko su Norilsko Vyčių vadovu B.Zlatkumi, prof. Ona Voveriene ir kitais svečiais.

Lietuvos Sąjūdžio aktualijos

Vasario 14 d. Mokslų Akademijos Didžiojoje salėje organizuotas Vasario 16-osios minėjimas, aptarti lietuvių tautos garbės ir orumo dalykai.

Kovo 9 d. Lietuvos Sąjūdis pakvietė lietuvių kalbos tvarkytojus aptarti valstybinės kalbos padėtį: rengiamus įstatymų projektus, viešuosius užrašus ir kalbos kultūrą.

Kovo 9 d. įvyko Lietuvos Sąjūdžio tarybos posėdis dėl Lietuvos šmeižto už valstybės lešas išleistose knygose "Angelo sargų skrydis".

LKKSS žinios

Kovo 11 d. Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos (LKKSS) būstinėje įvykusiame Kovo 11-osios minėjime Vilniaus apskrities skyriaus pirmininkas Zigfridas Jankauskas aktyviausiems savanoriams kūrėjams įteikė medalius ir padėkas. Koncertavo LK Vilniaus įgulos karininkų ramovės vokalinis ansamblis vadovaujamas Viliaus Grušnio.

Balandžio 29 d. LK Vilniaus įgulos karininkų ramovėje vyks VIII Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos suvažiavimas.

Irašas Estijos ambasados užuojautų knygoje:
Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga ir "Varpo" redakcija nuoširdžiai užjaučia brolišką estų tautą ir artimuosius dėl Estijos Prezidento Lenarto MERIO, iškentėjusio tremtinio dalį, mirties. Prezidento L.Merio autoritetas buvo ir liks pavyzdžiu ir lietuvių tautai, kaip greičiau atsikratyti sovietinio mąstymo, ugdyti tautoje patriotinius jausmus ir žengti atsikuriančios nepriklausomos demokratinės valstybės keliu. Tegul suteikia Jam Viešpats amžiną Ramybę.

*Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos vardu **Jonas Burokas**
"Varpo" redakcijos vardu **Algimantas Zolubas***

Kovo 11-osios minėjimas

su Dalios Cinauskaitės, Vytauto Cinausko ir
Edmundo Simonaičio poezija Karininkų ramovėje Vilniuje

Dalia Cinauskaitė

Edmundas Simonaitis

Poetė Marytė Kontrimaitė

Skaitovė Irena Tumavičiūtė

Renginio vedėja Alvyda Čepaitytė

Poezija LK Vilniaus įgulos karininkų ramovėje